

Uus Kodu

Brasília Eestlaste Ajakiri

Revista Estoniana

Jõulukuu, 1933

N. 2 ~ 3

Eesti Vabariigi Konsulaat Rio de Janeiro

Aukonsuli Rudolf Ise kõnetunnid:

äripäevadel 10—12

Telefon 7-2745

Konsulaadi aadress:

Rio de Janeiro — Rua Goulart, 11 — Copacabana

Atelier Mme. Clara

Valmistab kõigeparemini,

kleite, mantleid ja kostüüme,

viimaste moodide järele.

Rua Antonia de Queiroz, 11

:-: São Paulo

Eesti hambaarstid

Dr. Alexander Kuschelevsky

Vastuvõtmine: kella 2-4 ja 6-8.

Dr. Helena Kuschelevsky

Vastuvõtmine: kella 9-12 ja 4-6.

Rua Aurora, 94

- Telefon 4-2057

- São Paulo

KLIINIKALISTE ANALÜÜSIDE LABORATOORIUM

Dr. A. Candia & M. M. Kogan

Selgroo üdi, vere, väljajete, uriini, sülje ja seedimise lima proovid.

Conorrhoea (tripperi) ja sifilise diagnoos.

Rella 8—12 päeval ja 2—7 õhtul, pühapäeviti ja pühadel kella 10—12 p.

Rua Barão de Itapetininga, 52 3 kord - Telefon 4-0218 - S. PAULO

Uus Kodu

1933

Brasília Eestlaste Ajakiri

No. 2-3

Jõulukuu 1933

1. aasta

JÕULUD ja UUS AASTA !

Ja mälestused, mis nende sõnadega ühes . . . Jälle kadus minevikku, mälestusse terve aasta. Siin Brasílias ei pane nagu seda tähele. Alati ühetaoline lõpmatu suvi, igav ja ühetooniline. Puuduvad sarnased erinevad tähtised nagu: talv, sügis, kevade ja suvi. Ilma talveta ei oleginagu Jõulud, jõulud ja Uus aasta uus aasta, ainult vaid kalender seinal näitab seda ja kutsub mälestusse Põhjamaa Jõulud.

Brasília ei tunne neid Jõuluid mis meie, neile on võõras see ainuke punane number kalendris, mida veelgi poolikult peetakse kui pole just pühapäev.

Veider on vaadelda kunstlikke ja maalitud Jõulu kuuski äride akendel ja lund . . . Kuidas võib inimene ettekujutada lund lumist maastiku kui ta pole seda iialgi näinud?

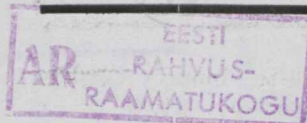
Kuid meilc kerkivad silmade ette magusad mälestused Jõuludest ja Uuest aastast . . .

Rõõmsaid Jõulu pühi

ja

Hääd Uut Aastat

*soovib Brasília Eestlaste Ajakiri UUS KODU
oma lugejatele*

Tänapäeval teame Ameerikast niipalju, kuipalju sünnib poliitilisi pöörded, sõdu ja maavärisemisi Brasiilias, Bolíviast, Equadoris, Tshilis, Mehhikos, Columbias, Guatemalas, Paraguais, Uruguais, Argentinast, Venetsueelas, Panamas, Nicaraguas, Põhja-Ameerika Ühendriikides, Kaanadas, Guayakas, Costaricas ja Hondurases. Kõik nimetatud maad, pääle Kaanada ja Guayana, on iseseisvad riigid, mille elanikkude enamust Lõuna-Ameerikas koosneb hispaanlastest ja portugallastest, Põhja-Ameerikas — inglaste ja selle lõunapoolses osas ka hispaanlaste järglastest. Vähestel on selge pilt sellest, mis sündis Ameerika kontinendil kaugemas minevikus, kui praeguse enamusrühvuste esiisad olid alles Inglismaalt, Hispaaniast, Portugalist ja mujalt uude leitud maailma rändamata. Kõige tumedam ajajärk maailma ajaloos on Ameerika ajalugu 1492. aastani, milal Columbus oma meresõidul avastas Euroopale Ameerika mandri.

Meie teame, et sisserännanud eurooplased ei sattunud tühjale maale, vaid varemni asustatud maaalale, kust nad tõrjusid välja indiaanlasteks nimetatud punanahksed päriselanikud, kel oli väga vana kultuur. Sisserändajad oma tulirelvade abil mis olid päriselanikkudele tundmatud, surusid pärisrahva alla ning said ise maa isandateks. Tänapäeval punanahad on hävinenud või hävinemas kaugetes vähemviljakates maasoppides, millest valged võimumed pole seni veel huvitunud.

AMEERIKA IGIVANA KULTUUR

Ameerika päriselanikud on kadumas. Nende minevikust on väga pisut teateid. Sisserännanud harimata meremehed ja saagitsejad ei huvitunud pärismaalaste kultuurist, kunstist, ajaloost ja usunditest. Alles hilisemad põlvned hakkasid tundma huvi neist varemtest, mis siin-säl Ameerika mandril säilinud punanahkse rahva muinasmälestistena. Siis aga keegi ei teadnud jutustada neist midagi. Sajandite jooksul olid üles kasvanud päris uued pärismaalaste põlvned, kes viletsate orjade seisukorras olid unustanud oma vabade esiisade kultuursaavutised, arhitektuuri, kunsti ja kirjaoskuse. Nüüd on juba väga raske uurida Ameerika muistses tsivilisatsiooni ja lugeda tahviitelt salapäraseid kiilkirju.

Pärast Ameerika avastamist maa valutajad leidsid uuel mandrilt rohkearvuliste rändsuguharude ja paigaliste suguharude metsikuse ja barbaarsuse kõrval kaks küllaldaselt kõrget tsivilisatsiooni — atsteegid Mehhikos ja inkad Peruu, ning pääle selle veel kõrgemate tsivilisatsioonide jäljed. Mehhikos, Jukatani poolsaarel, Kesk-Ameerikas, Peruu ja Bolíviast on rohkearvuliste suurlinnade, templite, losside ja muude ehitiste varemed.

Vanad tsivilisatsioonid hävinesid vaenlaste ründamiste, sõjakäikude ja katastroofide tagajärjel ja mälestuski neist unust. Pärast kerkisid üles uued uhked ehitised, mille varemed vedelevad praegu alles Uue Maailma troopilistes ürgmetsades või kõrbedes Keegi Ameerika ajalooline väliendas, et Ameerikal on olnud oma kataklismid, et barbaaride sõjaretked oma tsivilisatsioonide ja rahvaste vahetused — just nagu meie vanal mandril

Põhja Ameerikas Mehhiko suurte järvede lähedal on kungaste rida, mis inimeste kätetöö. Tuhanded töölisel on kunagi teinud siin hiigeltööd, püstitades suuri ehitisi. Need ehitised on täpsuses orienteeritud, mis asiolu näitab, et tol ajal oli juba soliidseid matemaatilisi teadmisi. Kõikjal siin on kanalite, irratatsioonide ja vasekaevanduste rohkearvulised jäljed. Kaubandus pidi olema tol ajal õitsengul, mida tõendab see, et ühest künkast leiti vaske, mis toodud kaugelt Lõuna-Ameerikast, vilgukivi Allehandi mägedest, obsiidiani (klaaslaavat) Mehhikost, pärle kaugetest merelahtedest. On selgitamata, kas need ehitajad olid nüüdsete indiaanlaste kauged esivan-

Kõikjal on suurte linnade toredate püramiidide varemed, mis nüüd kaetud halja taimeestikuga. On kindluse jäänu-seid; siin on olnud kolonne, obeliske, bareljeefe, esplanaade, galleriidest ümbritsetud terasse, on kivitahvlitest valmistatud teid ja platse. Kõik meenutab Assüüria ja Babiloni hiigelehitisi.

Kaevamised Teotiukanis, Mehhikos töid nähtavale väga tähtsa muistse usu-lise keskuse varemed. See keskus on asutatud tolteekide, asteekide eelkäijate poolt. Nende varemete juures on suur hulk 40 — 65 meetri kõrguseid kunstlikke mägesid, mis on kõdunenud püramiidide jääned. Selle linna keskteljeks on olnud kivitee, mis läheb põhjast lõu-

Muistne kool, Minase osariigis.

mad, või eriline tsiviliseeritud rass, kes hiljemini suri välja.

Hispaania kroonikerid jutustavad, et Hispaania vallutaja Fernando Cortez ja tema kaaslased olid üllatatud, kui nägid Tenotshtitlani, vanade atsteekide päälinna, mis kannab praegu Mexico City nime. Cortezi kaaslane Bernal Diaz kirjutas; „Meie imetelu oli piiritu, Meie leidsime, et linnal on otse hurmavad elamud, millised on kirjeldatud Amadise raamatus, ja mõned meie sõdurid küsidsid: kas on see unenägu või nägemus?“

nasse ja viib keskpüramiidi — Kuu templi juurde. Teised teed viivad teiste mälestussammaste juurde. Kõik teed on tehtud kildkividest ja punasest lubjast.

Tsholula püramiidi pärismaalased kutsuvad inimekate ehitatud mäeks. Selle püramiidi pindala on kaks korda nii suur kui Egiptuse kõige suurema püramiidi (Cheopsi) pindala.

Paljude muistsete linnade varemed Jukatani — nagu Uhmäl, Ake Tshitshen-Itza, Palenke — kõnelevad maiade või nende eelkäijate kõrgest tsivilisatsi-

oonist. Siin üllatavad varemed, maaalused koridoride, saalide ja galleriide labiründid, mis ehitatud tahutud kivist. Palenke uulitsad on kümned kilomeetrid pikad.

Hondurasest muistse Kopani linna varemetest leiti 19 püramiidi, palju kujusid, obeliske, kolonne, millel on skulptuuri ja hieroglüüfe. Kunstnikud mäed on 120 jalga kõrged. Tahutud kivipangad on alt 25 jalga laiad. Kivimurrud, millest on saadud ehitusmaterjali, asuvad kahe miili kaugusel varemetest. Uurijad murravad tänapäeval pääd kuidas viidi suured kivimürakad nii kaugele ja veel mägede otsa. Kõige mõistatuslikum paistab olema inkade päälinnas Saksaguamanis Kusko tsitadeli ehitus: siin on määratud kivimürakad kantud 3000 meetri kõrgusele mäele ja need kivid on toodud 30 kilomeetri kauguses asuvast kivimurrust.

Imestamapanevaid varemeid on palju Peruu ja Boliivias, kus muistsel ajal on valitsenud inkad. Reisijat üllatavad muistse kindluse Tiaunako varemed, Titikaka järvest põhjapool (Boliivias) 4000 meetri kõrgusel merepinnast, Otsekui imetööna paistavad sääal terrasid ja massiivsed müürid. Arheoloog Skier tunnustab, et tema kuskil mujal kogu maailmas pole näinud sellist matemaatilist täpsust ja oskust kivitahumise kunstis.

Uurimised näitavad, et Ameerika muinasvaremed põlvnevad väga kaugest minevikust. Guatemalas leitud ehitise varemetelt leiti daatumid mis vastavad aastaarvudele 97 ja 235 a. pärast Kr. Kuid hoone ehitamine on olnud kindlasti palju varemini, kui nende aastanumbrite raiumine. Tiaunako tsivilisatsiooni vanust, uurijad arvavad aastatuhandetega. Mälestussammastelt, Tiaunakos leiti hieroglüüfilisi kirju, kuid sääal elanud ketshuaa suguharud ei tun-

nud 500 aasta eest mingisugust kirja. Järjekult on need kirjad pärit rahvalt, kes elas sel kohal enne ketshuaasid või ketshuaade kultuuriliselt esivanematelt.

Dr. Posnanski arvamise järele Päikese tempel Tiaunakos on omapärane hiigelkalender, omapärane päiksekell, mis määrab päikese seisu järele kindlaks templi ühed ja teised osad, usuline astronoomilise ja põllutöö-aasta daatomid. Templi mõõdud on ehitajatelt arvestatud nii, et nende proportsioonid annavad kahe päikese seisu vahel asuva nurga väljenduse, mis nurgast pool kujundab endast ekliptika kallaku ekvatori poole. Et see kallak on kõikuv, siis selle järele võib välja arvata ajajärku, millal ta võrgus nurgaga, mis on fikseeritud selle ehitise mõõtudes, see on templi ehitamise ajal. Dr. Posnanski leiab niiviisi, et ehitis oli püstitatud 14.000 aastat tagasi . . .

Ja siis juba oli ehitajatel rohkem astronoomilisi teadmisi.

Maailma üllatab ka Ameerika muistse tsivilisatsiooni suur sugulus Vana ilma muistse tsivilisatsiooniga. Püramiidid Ameerikas, Egiptuses, Aasias ja Ookeaanias on üksteisele sarnased. Ameerika Egiptuse, Babilooni ja India obeliskid ja kolonnid on ühesugused. Nii Kaldias Lõuna-Ameerikas kui ka Jaava saarel on ehitatud ühesuguses stiilis templeid. Ornamentidki on ühesugused: maanteid on ehitatud ühesugusel viisil. Ameerika muistsete maiade kalender on Aasia kalendride sarnane. Maiade arvekimbud on samasugused kui hiinlaste omad. Usk ja matmisekombed on Vana ja Uues maailmas üksteisele sarnased . . . Kogu maailma kultuur on pärit ühest keskkohast. Lõplikult lahendamata on aga küsimus, kuidas pääsis Vana maailma kultuur muistsel ajal Ameerikasse.

São Paulo Rahvusteadlikule Eestlaskonnale

Organiseerimistung on eestlastes tugev ja seda on nad avaldanud ka võõrsil. Eestlane on teadlik, et ühenduses peitub jõud ja et ühendatult võib võita palju takistusi, mis üksikuile on ületamatud. — Rahvustunne kuulub küll romantika valda, kuid ta muudab meie elu väärtuslikumaks ja ilusamaks. Olla uhke oma rahvusele äratav sisemist elujulgust ja iseteadvust, mis vajaline eluvõitluses.

São Paulo Eesti Hariduse ja Abiandmise Selts "UUS KODU" on eriti suurte raskusega pidanud võitlema, et enese pääle võetud organiseerimistööd edukalt täita. Kaugel Eestist, võõra, meist suuresti erineva rassikeskel, on São Paulo eestlased omale siiski suutnud luua kodu, mis ühendab sääl asuvaid suguvendi ühiseks tugevaks pereks.

São Paulo Eesti Hariduse ja Abiandmise Selts "UUS KODU" juhatus, olles võtnud enese pääle vastutusrikka ja ennatsalgava töö — uue seltsimaja kordaseadmise — on eeskujuks terve väliseestlaste perele.

Niisugused kodud on just kui kaljud, mida püstitanud eestlased, kellel tuksub rinnus oma kodumaa armastav ja austav süda. Suuremad riigid toetavad välisrahvusorganisatsioonide tegevust riikliste toetus summadega, kuid meie vaene kodumaa on olnud sunnitud jätma kõik raskused oma poegade — tütarde õlgadele ja nemad on ka seda rasked tööd teinud nurisemta. Seda suuremt au tuleb anda nende saavutustele ja neile ütelda tänu tehtud töö eest. See suure armastusega tehtud töö tükkise kodumaa loomiseks võõral pinnal leiab tunnustamist kogu Eesti rahva poolt.

Välis-Eesti ühingu Juhatus tänab São Paulo Eesti Hariduse ja Abiandmise Seltsi Juhatus ja liikmeid ennatsalgava kaastöö eest tõeliku SUUR-EESTI loomisel.

Välis-Eesti ühingu Juhatus loodab, et São Paulo eestlased ka tulevikus sama aktiivselt tegevust jätkavad ja sellega kogu välis-eestlaste perele ka edaspidi eeskujuks saavad olema, nagu seda väärrib nende senine tegevus.

Tallinnas, 28 oktoobril 1933 a.
Välis-Eesti Ühingu juhatus.

J. Kirstelstein (Notar)

Esimees

(Allkirj)

Liikmed.

(Allkirjad)

<i>Eduard Ruismann</i>	Tallinna sadama börsi artelli vanem
<i>Edward Wirgo</i>	Välisministeeriumi Väliskaubanduse osak direktor
<i>Alfred Kalm</i>	Majaomanik ja ärimees
<i>Viktor Kargaja</i>	Pikalaenu panga direktor
<i>August Kimberg</i>	F-ma Kimberg omanik
<i>Ernst Jürgens</i>	A/S "Ephag'i" direktor.

São Paulo kolmas Tööstus-Kaubandus Näitus

23. Septembril algas São Paulo kolmas tööstus-kaubandus näitus, mis lõppes 12. Novembril. Avenida Agua Brancas, São Paulo riigi poolt selleks määratud ja ehitud platsil. Sellest näitusest võttavad osa järgmised osariigid oma tööstuse ja kaubanduse produktide väljapanekutega ja toetasid rahalisest küljest näituse paviljoonide ehitust ja ilustust: Rio Grande do Sul, Minas Geraes ja Ceará osariigid.

Rahaline toetus Rio Grande do Sul'i ja Minas Geraes'i osariigi poolt määratud á 200 contot, kuna Ceará osariik omalt poolt 150 contot selleks toetuseks määras.

Näituse plats ise pakkub ilusat ülevaadet oma maitserikkaste paviljoonidega, mis asuvad hästi haritud muru platside vahel, mida omavahel seovad kenad kõnniteed.

São Paulo tööstus ja kaubandus esitas siin oma valmistatud masinaid nii hästi puu, kui raua ja muu metalli alal. Tekstiil tööstus, mööbid, nahatööstus, tulekindlad mööblid, mis siin ehitatud, samuti ka puust mööblid, keemia saadused, põllutöö riistad, elektri ja radio aparaadid, mis siin valmistatud. Ka on importeeritud kaubandus hästi esitatud.

Kõike neid paviljoone läbi käies paistis kohe silma, et pääle S. Paulo tööstuse järgneva koha omandab Rio Grande do Sul'i tööstus oma suure väljapanekute hulga poolest, samuti ka oma mitmekesiste produktidega. Rio Grande do Sul'i jaoskond oli kolmes suures paviljoonis, millesse oli koontatud kõige pealt veini tööstused, seal leiame meie lihtsatest napsidest alates igasuguseid veinisid isegi shampanjeri, nii hästi pudelites kui vaatides, mille konfektsioon ja hädus importeeritud veinidele midagi võlgu ei jää. Imestama peab seda, et suurem osa veini tööstusi europaikult kooperatiivide poolt oli esitatud mis selge pildi andis, et ühistöö Rio Grande's palju kõrgemal seisab kui kuskil teises siinses osariigis. Pääle veinitööstuse leiame ka veel igasuguseid liha ja kala konservide kooperatiivisid, kes oma kaubad olid välja pandnud, samuti ka suitsu singid, beekonid, igasugused vorstid

suurem jagu nendest suitsu vorstid mis oma pakkimise viisi ja headuse pärast alati siin hääd turu on leidnud. Tähelepanemist tõmbas veel oma pääle Rio Grande tekstiil tööstus nii kui kalevi ja villaste riiete väljapanekud, siis veekindlad villased mantlid, puuvillased riided, j. n. e. Nahatööstused pakkusid ka kenat mulje oma mitmekesiduse poolest, samuti veel metall- tööstused, keemia ained, jahid tarvitused, kalastus riistade tööstused ja palju teisi.

Minas Geraes'i paviljoon, üks ilusamatest terves näituses, oli maitserikkalt ka selle osariigi varandused välja pannud. Maapõue varandustest nägime siin rauda, zinki, magneesiumi, kulda niisugusena kui ta maapõuest leitakse, kallidkiva, opaale, turmaliina, teemante, mäekristalle ja palju teisi. Ka Miinase marmor oli üks ilusamatest, samuti ka kraniiti. Pääleselle veel igasugused tarbepuude mustrid suures kogus ja mitmekesiduses.

Et Minas Geraes'i osariik suuremalt osalt ennast põllust, karjast ja mäetööstusest elatab, siis olid teised tööarud vähem esitatud, sellegi pärast oli siin veel näha tekstiil töösid, puutöösid ja ka isegi käsitöid, samuti ka leidis iga vaataja veinitööstuses hääd produktisid ja maitserikast väljapanekuid, kuna mineraalveed suure osa näitusest oma alla võtsivad.

Ceará osariigi paviljoon oli üks väiksematest ja temas leidis ainult Põhja-Brasilia loodusvara, mis välja oli pantud. Käsitööna võiks nimetada Ceará võrkusid, mis ilusalt ja peenelt tehtud olid, ka oma harulduse poolest oli selle paviljooni loodusvarade kogu vaatamise väärt, meile kui eurooplastele, kellel se huvitav oli.

A. Uint

São Paulo, 26-10-1933.

* * *

Kui leiduks maailmas vaikne, rahulik ja õnnelik koht ning kui inimene läheb sinna ja võtab enesega kaasa mure ja rahutud mõtted, siis leiab ta need ka süält.

Organisatsiooni puudus

Tööpuudus on tänapäeval probleemiks igale riigile, seltskondlikule organisatsioonile, kui ka üksikule isikule.

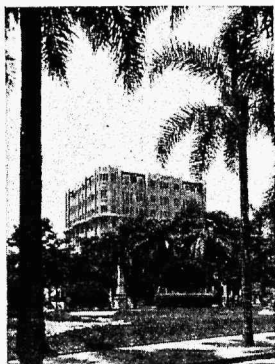
Parima äranägemise järgi püüavad riigid tööpuudust kaotada, vähemalt osalt pehmenendada hädaabitöid, korraldades. Loomulikult arvestab valitsus ainult oma rahvusest tööjõuga, muulased tulevad teises järjekorras, mis iseenesest täiesti loomulik.

Ei või just öelda, et S. Paulo eestlaste seas eriti suur tööpuudus valitseks. Siiski võib kuulda sagedasti kaebtusi

Paha-tihti võib tänaval kohata kaasmaalasi, kellega kusagil enne lühidalt tutvunenud, kas Eesti Seltsis või mujal. Pääle tervituse ja lühida kõneluse: Noh, kuidas läheb ka? saab suuremalt osalt vastuseks: Läheb ikka väikest viisi, tööst on puudus, kas ei tea kusagile soovitada.

São Paulo eestlastel puudub töökohta- de vahetallituse koht.

Meil on oma selts „Eesti Abiandmise ja Kultuur Selts Uus Kodu”. Nagu seltsi nimi ja põhikiri selgesti näitavad, kuulub seltsi tegevuse piirkonda ka abi-

Curityba

Rio de Janeiro

Porto Alegre

töötaoleku üle. Loomulikult on suurem osa õppimata tööjõud, kes ülespidamist on, sunnitud teenima vabrikus ehk põlütööstusena Fasendas. Tuleb ka ette, et õppinud töölised on sunnitud kauemad aega töökohta otsima, mis viimasel ajal liigagi sagedaseks nähtuseks kipub muutama.

Siin peab midagi ette võtma, et vähegi kergendust saavutada. Arusaadav on et iga üksik, isiklik ettevõtte küllal dlasi tagajärgi ei anna. Loomulikult püüab sõber sõpra ja tuttav tuttavat aidata töökoha saavutamisel, kuid suur on siiski nende eestlaste arv, kel vähe tutvust ja läbikäimist teistega, iseäranis vanema põlve eestlaste seas.

andmine. Olgu siis abi materjaalne, juuriidiline, arstline ehk ainult hää nõuanne.

Eelnimetatud abi on vaid kasutatud äärmisel juhtumistel, mis vägagi arusaadav, selts ei tööta kuigi hiilgavas majanduslises olukorras. Vähe rõnku on siiski pandud „abiandmise” alla kuuluvale paragrahvidele seltsi põhikirjas.

Siin ei saa just kedagi isiklikult ega isegi juhatust süüdistada, see on nõnda öelda mitmest asjaoludest tingitud, mille üle pikemalt kõneleda, asjast liiga kõrvale viiks.

Seltsil pole võimalik majanduslikult raskesse olukorda sattunud liikmeid rahaliselt aidata, sinna pole parima tahtmise juures midagi parata.

Sarnasel tunnil kannatab ka teataval määral seltsi tegevus sest töö puudusest tingitud, tõmbuvad suuremalt osalt need liikmed endid sel puhul seltsi tegevusest tagasi, ühes sellega jääb aga seltsil ka liikmemaks vähemaks.

Siin tuleks seltsi juhatusel algatus oma kätte võtta ja n. ö. „töökohtade vahetallitus osakond” asutada, Vastav toimikond valida, kes eelorganiseerimise tööd toimetaks, kõigile liikmetele, kui ka mitte liikmetele üleskutse saadaks, asja pääle tähelepanu pöörates, selgitades üldist kasu, mis hääl asja organiseerimisel võib saavutada.

„Töö kohtade vahetallitus osakond“ mis peajoontes umbes nii oleks korraldud: kõigi S. Paulos elavate eestlaste aadressid korjata kartoteeki, kõigile sündamele panna kui kuskil mõni koht vabaneb kus keegi eestlane töötab, et see uute tööliste juurde võtmisel sellest seltsi vastavale osakonnale teataks.

„Töö kohtade vahetallitus osakond“ omalt poolt saadaks üleskutse kõigile

tööta olevaile, et need end registreeriks.

Näituseks tuleb tihti ette, et töölisi juure võetaks. Kohta võiks tuttavale soovitada, kuid tuttavate ringis puudub selle ameti pääle mees, koht jääb kellegi teisele. Nõnda oleks võimalik vastavalt kõigile ameti aladel eestlasi töökohtadele soovitada. Kindlasti ei ütle vist keegi eestlane sarnasest kaasabist ära, et kaasmaalasi, kel vähem õnne olnud aidata. Hääl organisatsiooni ja energilise töö juures võiks uus osakond seltsi juures paljugi hädasolevaid avitada, ilma suurema kuludeta.

Üksikute majandusliku olukorra paranemisega saavutab ka selts paremaid sissetulekuid olgu siis piduõhtutest, ehk mõnel muul ettevõttel, sest teenistuses olev võib kindlasti omale rohkem lubada, kui tööta liige.

Päälegi võiks selts teatava rahuldusega, et midagi abiandmise alal on teinud, oma nime ees, „Abiandmise ja Kultuur Selts Uus Kodu” kanda.

V. Türner.

HALLO HÕISKAN ELULE

Hallo hõiskan elule.

Rõõm mu rinnas paisub laulule,
Rõõm kui puud veel pole lehtes,
Kased mahla andvad rohkest.

Lauba õhtul peale sauna,
viul kaendlas tõttan metsa.
Seal ma ootan oma manni,
kes seal kannab mahla kanni.

Siis ma mängin mannille,
laulan lustil laulukse.
Manni paneb maha kannu.
Tugev rind tal paisul ammu.

Sõnu ilusaid meil pole vaja.
Loodus aitab õrnalt kaasa.
Rõõdu lähme käsi käes.
Ma hallo hõiskan elule.

5126

Vaeste Jõulud

Joh. Ruven.

Kell lähenes kolmele, kui „Jüri Oblika” kaubakontori tippmamsel Eeva Ronimus tõstis pea. Oma imastuseks ta pani tähele, et kõik kaasteenijad olid juba koju läinud ning suured kontori-ruumid haigutasid tühjusest. Ainult vana teenija, hari ja ämber käes, lükkas ukse lahti, tahtis sisse tulla, aga nähes Eeva Ronimust taandus vabandusega: „Ah, preili on veel siin.”

— Ma lähen kohe, vastas Eeva ruttu, ent vana teenija oli juba kadunud ja Eeva vajus väsinult oma istmele, toetades pea kätele.

Kõrvaltoas kostusid hääled. Eeva tundis selles oma premehe Jüri Oblika käriseva hääle, kes telefoniteel vandus kedagi päris jämedalt ja valimata sõnadega. Siis muutus jutt asjalikumaks ja lõpuks siirdus kõnetem jõuludele.

— Jõulud, ohkas Eeva Ronimus.

— Õigus ta oli unustanud, et on jõulunädal ja et kõik ainult kõnelevad lähenevatel pühadest.

Ta tõusis nukralt püsti, siirdudes akna juure. väljas vihises tuul, kiskus küürutõmbunute inimeste palituid, loopis värvavaid ja uksti, mängis keerlevate lumehelbekestega. Kontoriakendel õitsetid jäälilled ja Eeva vedas ruute mööda näpuga mõttetu jooni, mis ometigi talle endale tähelepanematult moonduisid sõnaks „Jõulud”.

Vahtides läbi jäätanud ruutude pimedale tänavale, Eevale meenusid ajad, mil ka tema oli oodanud õhinaga pühi. Need olid olnud kauged lapsepõlve aastad, siis kui elas veel isa — raudteelane,

siis oli ta lugenud iga minut päevi, mis eraldasid teda suurtest rõõmupühadest. Siis ta iga hommiku ärgates küsis emalt: — Mamma, mitu päeva on veel jõuludeni? Ja iga päevaga kasvas ta ärevus. Kuni lõpuks nad saabusid ja ta seisid ehitud kuuse all omale kingitud mänguasjade keskel. Ning tuba oli nii soe, küünlad kuusel loitsid ning ema ja isa istusid laua taga ning olid rõõmsad.

Aga need rõõmsad ja õnnelikud aastad olid lennanud kiiresti, kuni ükskord neid tabas kohutav õnnetus ja isa tundmatuseni äramoonutatud surnukeha viidi lahkamiskambri teravate lantsettide alla. Ema oli pidanud siis peaaegu kaotama mõistuse. Oli ulgunud nagu loom, sajanud Jumalat ja taeva vägesid ning lõpuks nutnud oma silmad kuivaks, oli alistunud saatusele ja hakanud käima tööl, et muretseda ülespidamist tütrele ja endale. Hakatuses pesunaine, siis tubakavabriku tööline, oli ta end naljutanud ja töötanud pooled ööd, et muretseda keskkoolis käimise võimalusi oma ainsamale tütrele.

Ent ta oli olnud ainult naine. Nõrk oma tahtmistes ja igatsuses. Ta veel mitte surnud keha oli nõudnud elust oma osa. Seepärast sai ta laevatehase lukusepa Ants Simsoni kallikeseks. Kallikeseks nõnda kauaks, kuni ta hakkas tundma enda südame all uut elu. Siis olid päästnud palved ta viimasest häbist. Emast oli saanud Ants Simsoni seaduslik naine. Ent sest päevast alates oli uue perekonna kohale tõusnud ränk kõuepily ning oli puistanud oma salva-

vaid tuliseid nooli, sünnitades häda ja viletsust.

Lapsi sigis kord-korralt rohkem juure, aga millest puudus tuli, see oli leib. Ei kuulunud Ants Simson ka sugugi nende inimeste hulka, kelledele oleks valmistanud näljäs olev perekond südamevaeva. Temal oli peaasi, kui sai aga oma jao. Mis teistega sündis, see ei puutunud temasse. Palju, lõpmatult palju oli neid päevi, mil ema käis otsimas võõrasisa ja selle joobnult ja rahatult kõrtsist leides vedas koju, kus joobnud mees hakkas määrtsema ja lõhkuma asju, kuni ta jäi põrandale maha norisema.

Neil päevil pidi ta, et aidata ema kasvatada omi poolvendi ja õdesid katkes tama õpingud ja astuma teenistusse. Ta mäletas oma meeleheitlikku koolist lahtisaamise päeva ja ahastavaid sõnu:

— Ah, poleks ma ometi mitte kunagi, mitte kunagi talle läinud, siis poleks sa pruukinud katkestada kooli ja astuda teenistusse.

See ema ahastus oli teinud temagi kurvaks. Ta oli hakanud kartma oma tulevikku kui midagi kohutavat ja õudset. Aga juba esimene tööpäev tippmamsli praktikandina oli muutnud ta arvamused. Siin noorte, lõbusate tüdrukute ja noormeeste kõrval, kes klõbistasid sulgi, silitasid õliseid juukseid puuderdasid, ta tundis enda palju kodusemana kui kodus, mustas, räpases ja külmas kodus, millest ta hakkas nüüd ära igatsema.

Ah, ta hing hakkas igatsema midagi muud. Uusi riideid, heledaid valgeid elamuid, teatrisaali ja tantsupõranda parketti. Ja sellepärast oli nii raske, nii võrratult raske anda oma palka emale, kes sellest toitis ta väikesi poolvendi ja õdesid ning varustas teda poolkuivade leivaviilukatega, milledele oli peale määratud õhuke kord taimevõid.

Ema oli seda pannud tähele ja raske südamega annud talle pea igast palgast viis või kümme krooni tagasi, et ta sellega ostaks endale midagi. Aga ta oli loobunud kõigest ühe oma suure igatsuse jaoks—omada jõuluks uut palitut ja südikleiti. Selleks oli ta juba suvest saadik kogunud omale raha.

Ent nüüd oli kõigel lõpp. Eile õhtul oli viinastanud võõrasisa leidnud ühes oma sõbra, meremehe Naatanael Joonega ta korjanduse ja sellega kadunud. Ema oli neile hakanud vastu, aga ta oli virutatud põrandale ja kaks kaabakat, kelledest üks vandumiste ja tappa ähvardamistega nõudis teda endale naiseks ning teine selleks igapidi kaasa aitas, olid kadunud ja tema võis suu puhtaks pühkida kõigist unistatud kleidest.

Ta ohkas ja keeras end akna juures ringi. Samal hetkel avanes ka äriomaniku kabinetite uks ning seal väljusid Johannes Oblik, kaubakontori omaniku poeg ühes oma sõbra, noore poksijaga.

Johannes jäi ukse juures imestunud seisma.

— Preili Ronimus, teie veel siin.

— Mis on juhtunud?

Seal see mees oligi, kelle pärast ta oleks tahtnud end paremini riietada ja ilusam olla. Hallisilmne, kollakate sasis juuste ja meeldivate nääjoontega.

Eeva nägu kattus silmapilkselt punaga. Kindlasti mõtleb, et mina ootasin teda, tuksatus mõte ta peas.

— Jäin ootama kuni vihur väljas jääb vaikseks. Pealegi pidin kellegiga kohtama pisut hiljem. Ja selle tõttu . . .

— Ahaa! vastas Johannes. — Mõistan, kohtamine armsaga. Kui kurb, tahtsin end just teile saatjaks pakkuda aga nüüd . . .

— Ja mina mõtlesin teie saatjaskonda enda isikuga täiendada, lisan poksija kibeda muigega. — Ja silmapilk hiljem — Preili jätke see teine täna kus pagan, tulge minuga . . .

— Meiega . . . parandas Johannes.

— Meiega, hm, ise sa kaebasid, et sul valutavad hambad ja lähed arsti juure.

— Need peaksid sul rohkem valutama, sest pole möödunud rohkem kui kaks päeva, mil sa lasksid enda aru ja hambad soomlase poolt segamini lüüa.

— No se on häbematus . . . tahtis vastata poksija, ent Eeva, kellele aitas palitud selga Johannes, tähendas vahele kiiresti:

— Härrad eksivad, ma ei luusi mööda tänavaid ega armasta oodata tänava-

nurkadel kavalere, ning ta väljus kiiresti, jättes mõlemad kavalerid ehmunud nägudega kontoriruumi.

— Elajas, sõnas peale lühikest vaikust, Johannes. — Sa oled nagu jumalast loodud jooksma mööda poksiringi ja virutama oma vägevaid vastaseid, aga mitte kohtlema naisi.

— Lambapea, vastas talle teine. — Seda me veel näeme, ja ta tormas uksest välja, Eevalle järele. Järgnes silmapilk ka Johannes.

Nad said kätte Eeva tänavanurgal, kus vihur tuiskas ja möllas.

Ent Eeva ei mõelnud vihurile, tormile ja jõuludele, nagu kõik teised. Ta vaid mõtles Johannesele, kes teda oli äsja haavanud ning ta põskedel õhetas puna.

Akki haaras keegi ta käealt kinni ja pigistas seda soojalt. Eeva tahtis kiljatada, ent samal hetkel ta märkas, et kinnihoidja oli Johannes ja kõik ta tusk kadus, kuuldes teda sosistavat:

— Preili Ronimus, andestage, kui ma teid haavasin. Ta tahtis midagi edasi kõnelda, ent samal hetkel ilmus nende kõrvale poksija ähkvik kogu. Eeva märkas Johannese silmis sooja ja paluvat pilku ning vastu enda tahtmist ta surus Johannese kätt.

Nad olid jõudnud linnast välja. Liikumine muutus harvemaks, majad väiksemateks ja madalamateks. Siin-seal sõitsid lapsed kelkudega.

Akki paisati lahti ühe aguli õllepoe ukсед ja kaks meest, üks vanem, katkises palitus, teine pealtnäha meremees, suur tugev ja pikk ning punase näoga, tuikusid välja.

Eeva kokkus nähes neid. Ta tundis neis ära oma võõrasisa ja sellepoolt sokutatava kosilase Naatanael Joone. Hirmuga jäi ta äkki seisma ning tahtis minna teisele poole teed. Ent poksija tõlgitses ta seisakut kartusega kahe kaabaka ees ja kamandas:

— Julgesti edasi, preili, küll mina saan juba nendega valmis.

Ometi sammus Eeva resoluutselt ja teise nõuandmistest hoolimata üle tänavana.

— Eeva, Eeva, kurat võtaks, pea ometi kinni.

Eeva kiirendas meelegeitlikult sammu, ent siis ta kuulis enda kõrval Johannese häält.

— Preili Ronimus, pidage kinni, teid hüütakse.

Samal hetkel jõudis lähedale joomar ning silmitsedes mõlemaid saatjaid hakkas toorelt naerma:

— Hähähä, kus minu Eevakesel on kenad härrad saatjateks. Olge lahked, lubage tutvustada, olen selle kaunitari isa, pööras ta Johannese ja poksija poole, kahmates mütsi peast. — Härrad on nii lahked ja laenavad mulle jõulupühadeks kaks krooni. Maksan ausasti tagasi ja kui mina ei tee seda, siis õiendab selle väikese võla mu tütreke.

Vihast ja meelegeitest värisedes silmitses Eeva, kuidas Johannes avas rahakoti. Ta tundis enesel viibivat poksija iroonilist ja sapist pilku. Pisarad tungisid talle näkku. Ühe liigutusega takistas ta Johannese kätt ühes peosoleva kahekroonilise ja karjus hüsteeriliselt:

— Ei, ei, ei tohi talle anda.

Otsustamatult silmitses Johannes mõlemaid, siis ta käsi tõmbus tagasi ja hakkas kaduma tasku, ent vana joodik haaras sellest kinni, ja tähendas: — Pai härra, andke juba raha minu kätte. See tüdruk ei tea pooli asjugi.

Aga kui Eeva kordas uuesti: — Ei tohi, ei tohi, pöördus vana lakekaus ähvardavalt võõrastütre poole ja vandus: — Ah ei tohi. Aga mina tohtisin sind küllalt oma rahaga toita ja koolitada ning ta tõstis käe, ent valada võõrastütrele kõrvakiilu. Johannes aga kargas vahele ja tõugates Ants Simsoni eemale tähendas:

— Jätke käpad rahule, suuga võite teha, mis tahate?

— Ah, ah või ma ei tohi oma tütart lüüa, ähkis vanamees.

— Aga teie võite mind küll lüüa. See läheb teil palju maksma. Mis te lipitsete minu tütre kallal. Temal on omal peigmees. Teiesuguseid sante ta ei tarvita. Ning pöörates lähemale tammuva

sõbra poole ta kisendas: — Naatanael... Joon! Tule ruttu siia. Kaks härrat peksavad siin mind ja hoiavad kinni su pruuti.

Kutsutatv mõmises midagi, ent jooksis siis müts-müts lähemale ja küsis — Kes lööb? Kus on mu pruut? Kes tahab kakelda? Ning ilma et enam palju oleks küsinud, tormas ta poksijale kallale, valades sellele säärase obaduse, et teine lendas häält tegemata tänavalumme. Siis ta pööras Eeva poole, haaras selle käest kinni ja raputades teda kogu kehast sõnas:

— Ah või sa ajad juba ennem ringi, kui pole saanud õieti mu naiseks. Nii-sugused tembud peksan ma sul aegsasti peast välja.

Johannes, kes seisis ja vaatas tumalt, nagu löödult sündivat pealt, kargas mehe juure, vabastas Eeva ja sõnas talle:

— Eeva, kas tahate ma viin teid oma juure koju. Ärge kartke!

— Ah või koju, rääkis Naatanael Joon. — Minu pruut tulgu sinu koju, et sa võiks seal ta'ga teha, mis tahad. Ent samal hetkel, kui ta tahtis Johannes rinnust kinni hakata, haaras vana joomar Naatanael Joonest kinni ja sõnas: — Tule, lähme.

Naatanael Joon punnis talle hakatuses vastu, aga siis nad lõpuks loivisid kahekesi kõrtsu poole tagasi:

Eeva vajus küüru. Tel ei olnud enam pisaraid. Metsik häbitunne ja meeletu ahistasid ta hinge. Johannes haaras uuesti ta käest kinni ja küsis värisevi huuli.

— Preili Ronimus... Eeva, õelge mulle, kes olid need inimesed. Oli see tõsi, mida kõneles too mees.

Ent Eeva tõmbas enese ta käest lahti ja hüüatas valusalt: — Jätke, mind, jätke mind rahule.

Selles hüüdes oli niipalju valu ja meeletuid, et Johannes jäi naelutuna seisma ning silmitses kibedusega, kuidas Eeva kadus pooljoostes viherikku.

Samal hetkel ilmus ta kõrvale poksija punane nägu, kes küsis sõjakalt: — Kuhu nad läksid? Selle eest nad maksavad kallilt, Löönn nad sodiks, taon nad kotlettideks. Anna nad siia.

Kuigi Johannss oleks tahtnud nutta, ta ometi nähes lumist ja haledat poksijat, kes vahtis kartlikult enda ümber, puhkes naerma

Siis keeras ta poksijale äkki selja ja rattas seda teed edasi, mida mööda läks Eeva.

Poksija jäi talle suu lahti järele vaatama.

Eeva jõudis väsinult ja nukralt koju. Õu oli täis pühadeks valmisostetud kuuski. Kõikjal kuuldus ennepühist askeldust. Koda oli täis keedetavate sültide ja tanguvorstide lõhnu. Kusagil kriiskasid lapsed üksteise võidu jõululaule.

Eeva lükkas toaukse lahti. Tuba oli pime. Mingisugune tuuletõmbus puhus talle vastu, nagu oleks aken olnud lahti. Kusagil nuuksus keegi. Eeva jäi tarretanult seisma ja unustades oma valu küsis hingetult:

— Mis siin on juhtunud? — Kes nutab?

Äkki ta tundis lapse külma kätt haaravat enda käest. See oli väike võõrasvend. Ta hoidis kramplikult Eeva käest ja vahtides oma suurte, õnnete silmadega võõrasõele elutargalt otsa, sosistas:

— Ema nutab. Isa käis ühes Naatanael Joonega kodus. Tahtis raha. Ema ei annud. Siis nad hakkasid lõhkuma. Lõid puruks laua, väikese peegli ja akna ning võtsid viimaks kapist ema palitu ja paar kleiti ning kadusid. Nad ähvardasid tulla sinu juure küsima raha. Kas sa ei näinud neid?

Eeva silmi ette kerkis alies hiljuti tänaval aset leidnud stseen. Ta vaikis hetke ja vastas siis kõlatult: — Ei, ma ei näinud neid. Ma ei ole neid mitte näinud.

Ta silmad hakkasid harjuma toasoleva videvikuga. Selles toa talvises hämaruses kerkis ta ette veel üks teine väike kogu. Ta hoidis oma õrnukeste näppude vahel purustatuid jõuluehteid ja kaebles:

— Isa ja võõras mees tegid jõulupuuehted katki. Mis me nüüd teeme?

Ta silitas väikese võõrasõe pead, kes talle kurvvalt ja nõutult otsa vaatas ning vastas:

— Küllap saame, Taani, ära nuta, küll

me saame uued. Sel hetkel liigutas end keegi voodis. See oli ema. Tema nägu oli nutetud ja kriimuline. Ohates ajas ta end üles ja küsis: Eeva, kas sina oled?

— Jah, vastas Eeva ja läitis lambi.

— Eeva mis me hakkame nüüd tegema, Teised valmistavad kõik jõulude vastu, aga meil tuleb vist need pühad mööda saata nagu paganatel. Panti ei ole ka enam midagi viia — mis oli, selle viimase võtsid nad kaasa. Ja küllap nad müüsid mu palitu maha ja jõid raha nahka. Eeva ei vastanud. Ta vaimusilmi ees hõljus ikka see inetu tänavapilt, mis teda Johannese ees lõplikult oli häbistanud. Ta ei mõistnud ette kujutada, mis moodi pidi ta homme jälle asuma teenistusse. Kuidas võis ta enam seerda Johannese pilku, mis nüüdsest peale pidi olema kahtlemata halvaks-panev.

Ema müksas teda. Tema emasüda ei annud rahu. Ta tahtis ükskõik mis-moodi muretseda oma lastele jõulurõõmu. Sellepärast ta küsis:

— Eevakene, kas sa ei saaks kuidagi küsida palka ette. . . Ta jäi ehmunult vaht, kuna tema esimese tütre nägu muutus surnukahvatuks.

— Raha, jampsis ta, — raha! Ning endale aru andmata ta vastas.

— Jah, ma katsun.

— Ma tulen siis homme sulle töö juure. Siis saan öiendada veel mõningaid asju. Muidu jääb kõik hiljaks.

Eeva ei vastanud. Ema arvas ta olevat haige ja paigutas ta voodisse. Ent kogu öö oli Eevale üks kohutav piin. Ta ärkas iga silmapilk. Vajudes raskesse unne ta nägi end igalpool teotavat. Ta jooksis nagu meeletu, kuna teda ajas taga suur meesteparv, kes kõik sarnanesid kohutavalt Johannesele ja ititades saatsid talle järele teotavaid söimusõnu.

Ometi hommikuks möödus ta palavik ja hingeahastus. Emal käskis ta juba kella kümne aeg raha järele tulla, nii et sel jääks aega teha vajalisi jõuluoste.

Välja, pakasele tänavale astudes ta ajud selginesid kord-korralt. Oli jõulu laupäev ja selle tõttu valitses tänavatel suur liikumine. Naised tulid turult suured käekorvid täis igasugust pühade

kraami. Väheldane ekspress tassis seljas suurt jõulukuuske, kuna ta kõrval käis kooliõpetaja muhedal ja värskel näol. Teisal olid kaks väikest poisipõngerjat ladunud hulk kuuski väikesele reele ning müütasid neid nüüd suure õhinaga. Poekaupluste valgustatud akende taga särasid väikesed katused, ümbritsetud jõuluvanade, biskviitide, küünalde ning mitmesuguste pühade asjadega. Kogu linnas tundus pühadeeelset liiklemist ja rahutust.

Hetkeks tegi see rõõmus, ruttav rahvahulk Eeva kurvaks. Talle tuli meele ta kehv kodu ning eilne stseen tänaval ning veel rohkem valmistas talle piina see, et ta pidi minema, peale eilset kurba sündmust, paluma Johanneselt palka ette.

Ka kontoris, töö juures olid kõik pühade meeolus. Igal vabal hetkel jutustati, kuidas kavatsetakse saata mööda pühad, mida on ostitud ja kuhu mõeldakse sõita. Ainult Eeva naeratas kurvalt, kui talt küsiti, kuhu kavatseb sõita ja kuidas saata mööda pühad.

Ta oli käinud juba kaks korda Johannes Oblika kabinetis ukse taga, ent mõlemal korral see oli kinni ja kaasteenijad ütlesid talle, et ärijuhti ei olevat veel täna ilmunudki. Ning keegi arvas, et ta tegutseb täna sadamas, kuna kontori suurim kaubalaev alustab täna jõulu laupäeva õhtul teekonda välismaale.

See tegi Eeva rahutuks. Kell oli juba kümme läbi ja ema pidi iga minut olema siin. Aga Johannest ei tulnud. Ta palus lõpuks raamatupidajalt luba väljaminekuks, ja saanud selle, jooksis sadamasse laeva juure, kus arvati olevat Johannes. Aga ka seal ei leidnud ta otsitavat. Suur mitmetuhande tonnine laev „Menaar” seisis üleni jääs ning paiskas korstnatest vägevaid tahmapilvi taevassinna. Ühelt madruselt Eeva kuulis, et Johannes oli kahe mehega olnud laevas ning munsterdanud need mehed laevale madrusteks. Siis ta lahkunud ja sellest ajast ei olevat teda enam nähtud.

Eeva jooksis kiitesti kontorisse tagasi, ent see oli juba tühi. Pearaamatupidaja, kes ajas parajasti omale palitust selga, vaatas talle lahkelt otsa ja ütles: — Asjatult te tulite tagasi preili Ronimus.

Oleksite võinud kohe minna jõuluid vastu võtma. Häid pühi, preili ja väljus. Eeva jooksis veel kord Johannese ukse taha, see oli lukus. Nuuksudes ta vajus toolile Jumal, mis pidid nad need kolm püha nüüd tegema, kui ei olnud temal ega emal enam sentigi tagavaraks, neid ootas nälg. Uimaselt ta tõusis toolilt ja osavõtmatu ümbritsevale elule ta sammas koju. Teel tuli talle vastu Johannes, ent nüüd, ei tahtnud ta enam minna tema juure. Sisenedes tuppa teda üllatas muutus, mis siin eilasest saadik oli sündinud. Aken oli ära parantatud, tuba pestud ja laual lamased külluses toidukorvid. Eema ennast ei olnud kodu. Selleasemel löid väike võõrasvend ja -öde rõõmsat tantsu.

— Onu käis meil, hõiskasid nad mõlemad. — Tõi meile palju kraami. Lubas mulle kinkida hobuse.

Eeva oli uimane siin sündinud muudatusest. Ta küsis ja päris võõra õelt mismoodi oli näinud välja see mees, kes tõi need pakid ja mida rohkem need seletasid, seda selgemalt ta hakkas mõistma, et see oli Johannes ning millegi pärast hakkas ta süda sees rõõmsalt hüplema.

Varsti tuli ema. Ta oli koormatud pakidega, ähkiv ja punane, kuid ta silmis säras saabus jõulurõõm.

— See on sulle, ütles ta ja surus Eevale pihku väikese paki. Kui tüdruk selle avas, leidis ta sealt väikese hõbedase puudritoosi ühes valge sedeliga.

Eeva, andestage, et segasin te kodusesse ellu, ent arvan, et mul oli selleks õigus. Loodan, et te ei pane pahaks, kui külastan te perekonda jõululaupäeva õhtul.

Johannes.

Eeva hakkas värisema, lugedes neid ridu. Ta hakkas aitama ema toimetuses, ent varsti ta jättis selle, riietus ja ruttas tänavale. Seal valitses vaikus. Kirikukellad tagusid, nende kaja rändas mööda taevaranda, nende helin ründas

tänavaid, maju, viletsaid hurtsikuid ja uhkeid losse. Siin seal loitsid akende taga jõuluehtes kuused. Julgelt läks Eeva majja, kus elutses Johannes. Uksel pimedas pörkasid nad üksteisega kokku. Johannes oli koormatud pakkidega.

— Johannes!

— Eeva!

Nad vahtisid hulk aega üksteiselle otsa, siis puhkes Eeva nutma. Ent ta nutt ei kestnud kaua. Mõne aja pärast läksid nad kahekesi rõõmsalt ja õnnelikult Eeva koju. Eema oli õhtusöögi toonud lauale. Lapsed süütasid küünlad jõulupuul ning varsti valitses väikeses puhtas toas jõulumeeolu.

Äkki küsis väike vend Eevalt.

— Aga kus on võõrasisa ja Naatanael Joon.

Eeva ja ema silmad muutusid tuhmiks. Samal hetkel kajatas aga reidilt vägev laevavile. Johannes tõmbas poisi oma juure ja ütles:

— Kas sa kuuled? Seal viib suur laev praegu isa ja Naatanael Joone kaugele maale. Ees läheb suur jäälõhkuja ja taga sõidavad sama suures laevas onu ja isa.

Eema ja Eeva südamest langes nagu kivi. Sel hetkel avas Johannes radioaparaadi ja valjuhääldaja paiskas tuppa orelimängu, inimeste laulu. Ning kui see lõppes, kajatasid õpetaja sõnad: — Vaata ma kuulutan teile suurt rõõmu; mis peab saama kõigele rahvale, sest teile on täna sündinud õnnistegija, kelle nimi on Jeesus Kristus.

Vaikseks muutus tuba. Kõikide mõtted lendasid kaugele Betlemma maale, kus täna oli sündinud õnnistegija.

Siis läksid lapsed kuuse juurde ja laulsid oma nõrkade häälega:

— Neil karjastel väljal, mis mure on seal . . .

Nende häälega ühinesid Eeva, Johannese ja ema hääled.

Väljas paukus pakane, helisesid kirikukellad, mööda lõpmatuid lumiseid teid sõitsid talumehed, lamades küliti regedel, kirikust koju.

Ülevaade eestlaste elust Rio de Janeirost

Rio de Janeiro eestlaste arvu on kaunis raske täpselt kindlaks teha. Selle põhjuseks on et see arv kaunis laiades piirides kõigub. Üksvahe, kui São Paulos ja teistes sisemaa linnades tööd raske leida oli, siirdus eestlasi suurel arvul Riosse. Nüüd aga, kus üldine majandusline seisukord jälle paranemas, söidavad paljud tagasi. Et selle juures ainult väike osa eestlasi vaevaks võtab oma siia jõudmist ehk väljasõitu konsulaadis registreerida, siis on konsulaadi andmed selles suhtes kaunis ebatäpsed ja puudulikud. Ettevaatlikult hinnates võib eestlaste arvu Rio de Janeiros, praegusel

leidub ka vähesel arvul kuupalgalisi kes ärides ehk teistes ettevõtetes teenivad. Lõpuks leidub ka neid kes ennast hoopis iseseisvaks teinud ja omapead äri ajavad. Näib et võrreldes teistega, need viimased just kõige paremini edasi jõuavad. Vähemalt pole säält poolt kuulda et neil oleks põhjusi oma elu üle nuriseda.

Tööleidmise mõttes on naised siin palju paremas seisukorras kui mehed. Eriti kerge on leida teenistust majateenijana sest headest majateenijatest on siin alati suur puudus. Selle juures on ka palgad majateenijatel võrdlemisi kõrged. Maksetakse 120 — 250 milreisi kuus, vasta-

São Paulo

p a l m i d

ajal, siiski vähemalt 300 hinge peale lugeda.

Suurim osa Rios elavaid eestlasi pole mitte otseteed Eestist siia tulnud, vaid on ajajooksul São Paulost ja mujalt Riosse ülekolinud. Selle tõttu ei erine ka Rio eestlaste koosseis ja elujärg kuigi palju São Paulo eestlaste omast. Ka siin on suurim osa eestlasi päevatöölised. Eriti palju on neid ehitusalal töötamas. Töötakse maalritena, puusepadena, müüri- ja krohvijatena, parkettkivide ladujatena, veektorustiku luksepadena ning elektrimontööradena valgustus ja töstetoolide sisseseadetel. Teised jälle töötavad raudbetoon töödel sablonitegijatena, rauaväänajatena, betoonivalajatena, j. n. e. Juba tublisti vähemal arvul leidub neid kes mõnes töökojas ehk vabrikus töötavad. Samuti

valt oskusele ja soovitudele endiselt teenistuskohtadelt. Selle palga juures on muidugi söök ja korter majateenijale prii. Eriti kõrges hinnas on majateenijad kes hästi keeta oskavad. Naissugu poemüüjannatel pole palgad sugugi kõrgemad majateenijate palkadest. Selle juures on poemüüjannal toit ja eluase omal kulul. Nais-vabrikutöölised palgad on 3 — 5 milreisi päevas. Neist andmetest on näha et majateenijate palgad kõige kasulikumad kui soovitakse vähe raha mustaks päevaks kõrvale panna.

Mis nüüd üldiselt puutub Rio eestlaste elujärjesse, siis on see neil, kes ei joo ega mängi ja ka tööd ei põlga, ning kes muidu korralikud, kui mitte hülgav, siis vähemalt täiesti vastuvõetav. Kriisi ja halbade aegade peale vaatamata on seni omadega läbi saadud ja

vahest isegi antud laenu mõnele hädasse sattunud sõbrale. On muuseas märgata et perekonnainimesed, kes korralikku ja ausat perekonnaelu elavad, paremini edasi jõuavad kui poisimehed, kes mugava kodu puudusel, on sunnitud suurem osa omast vabast ajast väljaspool kodu viitma. Nii mõnigi mees kulutab selle juures kogu oma, raske vaevaga teenitud raha, viimse milreisini maha, jättes teda igasuguste õllepoodi omanikkude ja õnnemängu ettevõtte peremeeste taskutesse. Sarnane mõtetu ja täiesti kasutu ajaviide ei soodusta muidugi nende meeste paremale järjele pääsemist.

Omavaheline läbikäimine on Rio eestlaste vahel kaunis nõrk. Igaüks käib läbi ainult oma tuttavate piiratud ringkonnaga. Elavamat läbikäimist ei võimalda juba Rio linna hiigla mõödud ja vahest ka kitsad korteriolud. Ei soodusta ka sarnast läbikäimist kohalikud kliimad. Jõudes pärast lämimatavas palavuses möödasaadetud tööpäeva koju, tunneb siin igaüks sarnast väsimust ja roidumust et pole enam mingit tahet minna kaugemale lähemast meelelahutuskohtast, kus ka karastavaid jooke, õlut ehk jäätist saab. Selleks et mõnda kaugemal elavat tuttavat külastada ei jätku lihtsalt jõudu. Peale selle hoiavad mõned liialt sagedasest kokkupuutumisest kaasmaalastega põhimõtteliselt eemale, ja seda nimelt nende halvade kogemuste tõttu mis neil on endistest kokkupuutumistest. Sellepärast suhtutakse üksteisele kaunis ettevaatlikult, teades et eestlaste hulgas leidub kahjuks ka kaunis ebasoovitavat elementi.

Rio de Janeiros,
24. - 11. - 1933

Rudolf Ise
E. V. Aukonsul

OMA ASJUS

Novembrikuu UUS KODU number jäi trükikojas ümberkolimise tõttu ilmumata, sellepärast ilmus käesolev detsembrikuu number topelt.

Hinnata igal numbril kalender kaasas.

Väljaandja

Loeng prantslastest ja eestlastest

Kirjanik Joh. Semper kõneles 31. okt. Tartus Eesti kultuursõpruse koondises „Sugulusjoonist prantsuse ja eesti vaimulaadis“. Kõneleja märkis, et prantslase vaimulaadis mängib päämist osa aru. Ei tundmust ega kirge ei saa prantslane pidada võrdseks aruga. Ta hindab üle kõige tervet mõistust. Ta on mõõdukas, alalhoidlik ja hindab traditsiooni. Töösse suhtub ta rahulikult ja mahedalt

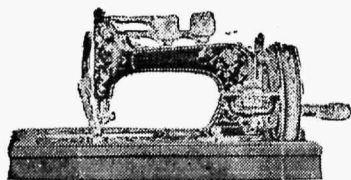
Teda iseloomustab tugev kriitikameel ja iroonia. Kuigi prantslane on skeptik ei lange ta ometi lootusetusse. Prantslane armrstab korda ajus ja mõtteis, kuid ei hooli korrast välisilmas. Sakslase juures on see vastupidi. Tema mõtteviis on udusem, kuid viisajus on kord karm.

Mõistuse eelistades on Prantsusmaal edenenuid eriti eksaktteadused. kuna vaimuteaduste harrastus vastandina sakslastele on jäänud tahaplaanile. Sellepärast on ka muusika osatähtsus üldkultuuris vähem kui näiteks Saksamaal.

Meie eestlased, oleme kasvanud ja arenenud päämiselt Saksa ja Vene mõjude all. Oleme omandanud neilt paljugi, mis meile põhiliselt võõras. Sakslastelt oleme omandanud karmi töökohustuse

tunde. Söögi ja joogi juures peame tähtsamaks kogust kui kvaliteeti. Meid piinab raskuse vaim. Eestlane on igal juhul kaine. Seda tõendab ka meie rahvalaul, mis on elulähedane, asjalik, argipäevane ja äärmiselt lihtne. Sääl puuduvad lõkendavad kirepuhangud. Puudub ka müstiline ja maagiline suund. Eestlased on samuti nagu prantslased skeptikud ja väga kriitilised ning kaaluvad, vastandina soomlastele, kes on naiivid. Pilge ja iroonia tõendab meie juures ka prantslastele nõnda omase intellektuaalsuse olemasolu. Meie omapäraseks jooneks on individualism.

Eesti jonn on vaid selle isikuhindavuse madalam aste. Näib, et meie vaimulaadi võiks areneda tugev prantsuslik intelliktuaalsus, mis seni olnud kammitas. On soovitatav, et ammutaksime prantsuse mõtteilmast ja kultuurist uut, tervemat vaimust vastukaaluks saksa mõjule, mis meid hoiab kammitas. Prantsuse kultuuri mõjudel võiksime lõigata maha saksa kultuuri liigliha, et meie vaimne omapära võiks hakata särama üha eredamas valguses.

ladusse. Käsimasinad 65\$000 alates, jalaga 150\$000 alates ja kallimad.

KES SOOVIB OSTA

Odavat ja hästij hoitud, peaaegu uut, õmbluse masinat, mingi "CASA ADÃO" peaa-

Pakkimine, saatmise korral sisemaale, meie arvel.

Rua Conselheiro Ramalho, 274.
(Av. Brig. Luiz Antonio nurgal)
Tel. 7-6191 Bonded: 3, 5, , 40 ja 47

São Paulo

TEATEID EESTIST

„Sakala” teatab 11. nov. 1933. Läti poliitiline politsei on Riias paljastanud sakslaste salaorganisatsiooni, nimega „Balti vendlus”. Selle organisatsiooni sihiks olevat endiste mõisnikkude võimu uuesti jalule seadmine Balti riikides. Samasugune organisatsioon teotsevat ka Eestis. Politsei sattus parajasti salakoosolekule, millest osa võttis umbes 30 inimest. Salaorganisatsiooni juhiks on keegi dr. Schlaw,

Ka Lätis on maareform läbi viidud nii kui Eestis. Kuid Lätis on käidud mõisnikkudega veel karmini ümber. Neile ei ole säääl võõrandatud maade eest midagi makstud. See samm on ka ajalooliselt täiesti õige, sest ristiriütliid, kui nad Baltimaadele tulid, ei maksnud ju kellegile maa eest midagi. Vale on ka see arvamine, nagu oleks Eestil sellest mingit moraalset kasu maailma ees, kui Eesti maksab võõrandatud maa eest. Igatahes ei ole Lätiga rahvusvahelises poliitikas mitte sugugi vähem arvestatud kui Eestiga, kuigi Läti midagi ei maksnud. Ka nimetavad endised mõisnikud ehk uus-sakslased Eesti maareformi samuti „nõõrimiseks”, maksmise pääle vaatamatä, nagu Läti maareformigi.

20. oktoobrist 1933. kell 12 päeval alates kaotati kaitseseisukord E. Vabariigi valitsuse otsusel.

Valitsuse otsuse kohaselt kaotatakse vastava määrusega ka kitsendused ajakirjanduse suhtes, mis olid maksvad trükitoodete eeltsensuri näol.

Vabadussõjalaste poolt esitatud põhiseaduse celnõu läks rahvahääletusel läbi häälteenamusega 420,000 poolt ja 160,000 vastu.

Kõikides linnades võitsid vabadussõjalased, ainult vaid mõnes kohas maal jäid nad vähemusse,

Eestis võeti rahvahääletuse tagajärjed rõõmuhõiskamisega vastu ja peeti tänu jumala teenistusi üle riigi, nagu teatab vabadussõjalaste häälekandja „Võitlus”, mis ilmub Tallinnas.

Riigivanema ja uue 50-liikmeline riigikogu valimised toimuvad hiljemalt 3 mail 1934. a. Praeguse 100 liikmelise riigikogu volitused kestaks seega 3 maini 1934. a.

Uus 50 liikmeline riigikogu valitakse 4 aastaks.

24 jaan. 1934 loetakse ametisala riigivanem peaministriks, kes täidab presidendi - riigivanema ülesandeid kuni riigivanema valimiseni.

Rõõmsaid Jõulu puhhi

ja

Hääd Uut Aastat

Kõigile Eesti Seltsi „UUS KODU” liikmetele
ja külastajatele

Soovib „UUS KODU” einelaua pidaja

MEIE NÄITELAVALT

Et meie seltsi "Uus kodu" põhikirjas on ettenähtud õige laiaulatusline tegevusväli nii teadus, kirjandus, näidend, kunst ja sport, seda teame kõik.

Kahjuks peame tunnustama, et kõigest neist tegevusharudest kuni viimase ajani vaid näiteharu kuidagi viisi on suutnud ennast tegevuses hoida. Alles viimasel ajal, tänu härrade Aur'ile ja Kalju'le on seltsi tegevuskava rikastanud referaatidega, millised seltskonna poolt elavat osavõtmist leiavad. Ka ei saa mainimata jätta Hr. Goetz'i väsimata energiat

Meie peaksime oma näitegrupi vastu rohkem heatahtlikumad olema. Kuna meil pidude eeskavad enamuses baseeruvad näidendeil on meil näidendita võimata läbi saada.

Nagu ma juba ülal tähendasin on meie näiteharu siamaale vähe pakkuda suutnud. Seda põhjustab kõigepealt asjaolu et meil puuduvad kogunud asjatundjad ja organisaatorid, ehk küll mõned siinsetest eestlastest sellel alal andekust on ilmutanud, on just need hakanud seltsist mingeil põhjuseil eemale hoiduma.

Derekonnaõhtu 15. Oktoobril seltsi ruumides.

laulukoori organiseerimisel.

Tõsi küll, et meie näiteharu esteetilisest küljest publikumile siamaani vähe pakkuda on suutnud, sellest hoolimata peaksime temale erilist tähelepanu juhtima

Kahjuks suhtuvad iseäranis meie noored näitelava tegevusele liiga ükskõikselt. Pidude eel võib kuulda sarnaseid küsimisi ja ütelsusi; „Mis kell tants algab?“ „Mis kell näidend lõpeb?“ „Ärge te aga näitemänguga niipalju venitage“ j. n. e. See on aga vanematele isikutele siiski raske kuulda. Õnneks ei ole sääraseid ütlejaid siiski mitte palju.

Teiseks suureks puuduseks on kehv „garderoob“. Pilku heites kulisside tagusesse rieteruumi, leiame säält vaid määratu hunniku kaltse ja räbalaid. Igatahes võiksime nendega ettekanda mingisuguse kõmulise draama, näituseks: „Pariisi kerjaste kuningas“, või midagi sellesarnast, kus juures terve rügemendi kerjastele rõivaid jatkuks.

Habemetest ja parukatest ei maksa juttugi teha, isegi meie raudvara „Jõuluvana habe“ sai viimase näidendi tarvis mustaks võõbatud ja nüüd murrab meie näitejuht meelegahehtlikud oma pead

raskre probleemi kallal: Kuidas muretseda jõulukuus uus habe?! Näo jumestamiseks on einelaupidaja lahke loaga tema pliitast süsa võetud, millega siis näole habemeid ja kortse saab kiibitud.

Loomulik et sarnastel oludel mängimine mängijatele enestele vähe huvi pakub. Ei käida korralikult harjutustel ja tavaliselt on näidendi esimeseks korralikuks harjutuseks tema ettekanne laval, kus muidugi pääosa mängib etteütteleja. Kuid nüüd töötab olukord muutu-
tuda. Seltsi näiteharu korraldab 27.

jaanuaril 1934. a. peo, mille puhas sissetulek näiteharu kasutada jääb. Kavatsetakse selleks osta parukaid, habemeid, tellida Eestist uusi näidendeid j. n. e.

Eeskavaks on valitud eriti huvitav ja lõbus rahvuslik näidend "Jüri Rumm", millest kolm esimest jagu ettekantakse. Too näidend on teatavasti määratu pikk ja on kavatsend ettekanda seeriates, milledest igaüks kolmes jaos on. On loota erakordset suurt osavõttu. Läheb ju puhas sissetulek näitegrupile, kes seda hädasti vajab.

TUBIN

E. A. H. S. „UUS KODU” näiteharu korraldab 27. jaanuaril 1934. a.

Peo

Eeskavas ülipõnev ja lõbus rahvuslik näidend 3 vaatuses

JÜRI RUMM

Näitejuht: Hr. Joh Suursoo — Dekoraator: Hr. R. Zirk
— Tegelased —

Parun Kõlding, mõisaomanik	Hr. I. Toop
Hille Kõlding, tema abikaas	Prl. L. Alte
Jüri Rumm, kuulus hobusevaras	Hr. Joh. Suursoo
Rein Mõg, saunamees	Hr. K. Maaroo
Reet, tema naine	Pr. E. Pensa
Mai, nende tütar	Prl. H. Imberg
Sass, karjapoiss	G. Imberg
Mikko, toapoiss	Hr. A. Lelov
Miina, vanapoole toatüdruk	Pr. N. Shults
Joosef Tubin, politsei kordnik	Hr. H. Lepikson
Raimond Pauk, kirikuõpetaja	Hr. A. Kõivumägi
Faby, tema abikaas	Prl. P. Poltsen

Etteütteleja: Hr. G. Ramm

SUITSETAJAD

Peavad teadma kui meeldiv ja odav on suitsetada kahjuta antinikotiniga paberossi-kesti, mis omavad vatti mundstükis ja hävitavad nikotiini.

Muinasjuttulised odavad hinnad: 100 tk. - \$600 reisi, 1000 tk. - 4\$000, isegi masin paberosside toppimiseks hind 1\$000. Sisemaale saates 1000 paberossi-kesta 6\$000.

Paberosside paber "PARIS" 100 raamatukest ühes kaantega 12\$000.

CASA GENNY

Rua São Caetano, 208

São Paulo

TINTURARIA PARIS

Rua Capitão Thiago Luz, 82 – Santo Amaro

Pestakse, puhastakse ja parandakse, igasuguseid, meeste, naiste ja laste riideid.

Odavad hinnad

Omanik VALTER KIVI

Vene Auru Saun

Vannid avatud igapäev kella 10–22 õhtul, 1 tund 2\$500.

Vihtlemise saun avatud igal neljapäeval, reedel, laupäeval ja pühapäeval, hind 2\$500.

Rua Tenente Penna, 29 (Bom Retiro)

R. Rupsky

VENE ARST - Velsker

25 aastase praktikaga, teeninud vene, saksa, leedu ja poola haigemajades ja kliinikutes.

Sisemised, naha ja suguhaigused (sifilis j. t.)

Vastuvõtmine – kella 9–10 päeval

” 2–3,30 ”

” 6–8,30 õhtul

Rua Anhaia, 100 (Bom Retiro) - S. Paulo

Dr. V. GORLO

Andrea Do

Advokaat ja vannutatud tõlk

Müüdakse maatükke VILLA ARMANDO'S, säälsamas müüdakse järelmaksuga valmishititud maju.

Rõntor avatud kella 8 hommiku kuni kella 7 õhtul.

Rua Direita, 6. 3. andar Salas, 12 e 12-A Tel. 2-5867 S. Paulo

Dr. A. Candia

Sugu,

sisemised

ja lastehaigused.

Rua Barão de Itapetinga, 52
Telef. 4-0218

S. Paulo

BRASILIA EESTLASTE AJAKIRI

UUS KODU

Ilmub 1 kord kuus.

Hind üksik number: 1\$000

Aasta tellijaile 10\$000

TOIMETAJA *A. Aur*

VÄLJAANDJA *Tamberg & Comp.*

Kõnetunnid: Kolmapäeviti kella 6 - 8 õhtul.

AVENIDA TIRADENTES, 210
Caixa Postal, 3530

SÃO PAULO

SAKSA FOTOÄRI

Asutatud 1890. a.

"BERNARDO"

Arthur Schmidt

Täidab kunsti väärtuslikult kõik tööd. Eriala suurenda-
da ülesvõtted tumedates ja
pruunides toonides. Foto-
ülesvõtete värvimine, õlivär-

vide ja pastellidega. Endiste ülesvõtete uuesti fotografeerimine. Soovi-
korral teeb ülesvõtteid ka kodus.

Rua São Caetano, 111. (Endine, 103)

S. Paulo